

Beleidskadernota participatiewet 2015

**Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken van
Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en
Heemstede**

Inhoud

Inhoud.....	2
1. Inleiding.....	1
2. De samenhang tussen de drie decentralisaties: uitgangspunten en kaders.....	3
3. Huidig participatiebeleid en uitgangspunten IASZ.....	5
4. De Participatiewet en de IASZ.....	7
4.1. Oude gevallen Wajong blijven bij het UWV.....	7
4.2. Nieuwe doelgroepen: de overgang van nieuwe instroom -voorheen- Wajongers en SW-ers.....	7
4.3. Loonkostensubsidie	9
4.4. Nieuwe voorziening in Participatiewet: Beschut werken.....	9
4.5. Regionale Samenwerking.....	10
4.6. Paswerk en de Participatiewet.....	12
4.7. Garantiebannen en de Quotumwet.....	13
4.8. Voorstellen tot aanscherping Wet werk en bijstand.....	14
5. Financieel kader	15
6. Implementatie en uitvoering door de IASZ.....	18
Begrippen- en afkortingenlijst.....	20

1. Inleiding

Op 20 februari 2014 is door de Tweede Kamer het wetsvoorstel Participatiewet aangenomen. Het voorstel ligt nu bij de Eerste Kamer en als ook deze instemt met de wet, worden gemeenten met ingang van 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Met de Participatiewet komt er één regeling voor mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben en ondersteuning bij de bemiddeling naar werk nodig hebben. De Participatiewet voegt de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) samen.

In overleg met de oppositie en vakbonden zijn er enkele wijzigingen op het oorspronkelijke wetsvoorstel doorgevoerd. De staatssecretaris heeft besloten om de huidige Wajongers niet over te laten gaan naar de gemeenten. Deze groep blijft bij het UWV, behoudt zijn huidige rechten en krijgt begeleiding bij het zoeken naar werk en ondersteuning op de werkplek.

Voorstellen tot aanscherping Wet werk en bijstand worden in de Participatiewet gevoegd

Het kabinet heeft nog andere wijzigingsvoorstellen in voorbereiding. Bovengenoemde voorstellen tot aanscherping van de Wet werk en bijstand zouden in eerste instantie op 1 juli 2014 worden ingevoerd maar de invoeringsdatum is door de staatssecretaris verschoven naar 1 januari 2015. Dit heeft tot gevolg gehad dat bovengenoemde voorstellen in de Participatiewet zijn gevoegd en deze zullen dan ook in onderhavige notitie worden beschreven.

Doel van de beleidskadernota

In deze notitie wordt aangegeven welke groepen er door de invoering van de Participatiewet worden overgedragen naar gemeenten en wat dit voor gemeenten betekent. Wij formuleren de uitgangspunten en de beleidskeuzes waarmee onze drie gemeenten en de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken worden geconfronteerd in het kader van de Participatiewet.

Deze beleidskadernota wordt vastgesteld in aanvulling op het integrale Beleidskader Sociaal Domein Haarlemmerliede en Spaarnwoude dat in januari 2014 in de raden van de gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede is vastgesteld.

Leeswijzer

In deze beleidskadernota zijn de uitgangspunten en beleidskeuzes met betrekking tot de participatiewet in omkaderde tekst in de hoofdstukken opgenomen. Op pagina 19 en 20 van deze notitie is een begrippen- en afkortingenlijst opgenomen.

Op basis van de in deze nota geformuleerde uitgangspunten en beleidskeuzes kunnen de gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede starten met de implementatie van de Participatiewet zodat de organisatie van de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken gereed is voor het uitvoeren van de hieraan gerelateerde taken die per 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid van de gemeenten zijn.

De beleidskeuzes zullen nog verder worden ontwikkeld en uiteindelijk worden vastgelegd in het beleidsplan sociaal domein, in de verordeningen en in de beleidsregels die aan de betrokken gemeenteraden ter besluitvorming zullen worden voorgelegd¹. Het een en ander is gebaseerd op het wetsvoorstel zoals dat op het moment van het schrijven van deze nota bij de Eerste Kamer ligt.

Intergemeentelijke Samenwerking Bloemendaal, Heemstede en Haarlemmerliede en Spaarnwoude

De gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede hebben de wens uitgesproken om de implementatie van de decentralisaties Participatie, AWBZ en Jeugdzorg in gezamenlijkheid te laten verlopen. De colleges van de betrokken gemeenten hebben in juli 2013 ingestemd met de opdrachtformulering met betrekking tot de gezamenlijke aanpak van de implementatie van de decentralisaties op het sociaal domein. In dit kader is er een

¹ Naar verwachting komen de verordeningen en beleidsregels in november 2014 ter besluitvorming aan de orde in de betrokken gemeenteraden.

programmamanager benoemd en drie projectleiders voor de drie decentralisatieprojecten Jeugdzorg, AWBZ en de Participatiewet.

Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken

Op het terrein van Sociale Zaken bestaat al sinds begin 2006 een intensieve samenwerking van de gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede binnen de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken, hierna te noemen de IASZ. De projectleider Participatiewet, die op 1 oktober 2013 is aangewezen, heeft als opdracht het gereed maken van de IASZ voor de uitvoering van de Participatiewet. Deze beleidskadernota Participatiewet 2015 is dan ook een gezamenlijke nota van en voor de IASZ- gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede.

Maatwerk bij de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken

De kracht van de IASZ is de menselijke maat. De IASZ kent de klant en streeft naar maatwerk voor de klant. Dit betekent in de praktijk dat de consultants van de IASZ een belangrijk aandeel hebben in de re-integratie en de bemiddeling naar werk. Daarnaast werkt de IASZ samen met meerdere partners voor re-integratie en bemiddeling naar werk om zo een breed aanbod en mogelijkheden voor werk te creëren. Deze koers wil de IASZ bij de invoering van de Participatiewet voortzetten.

Doel van de Participatiewet

Doel van de Participatiewet is om meer kansen te creëren om mensen aan het werk te helpen, ook mensen met een arbeidsbeperking. De drie IASZ-gemeenten onderschrijven deze doelstelling. De Participatiewet is onderdeel van de verschillende decentralisaties die het kabinet in deze kabinetsperiode tot stand wil brengen. Het doel van de decentralisaties is om te komen tot meer samenhang op het terrein van participatie, ondersteuning en (jeugd)zorg. Het beoogde resultaat is een integrale dienstverlening voor burgers, zonder overbodige bureaucratie en regeldruk. ²

Participatiebudget: meer met minder

Het kabinet werkt aan een nieuwe integrale verdeelsystematiek voor het Participatiebudget die vanaf 2015 kan worden toegepast. Het betreft middelen voor re-integratie en beschut werk. De uitgaven voor Wajong, WWB en Wsw bedragen momenteel bijna 11 miljard euro. Zonder maatregelen zouden de uitgaven voor de regelingen groeien tot 13,5 miljard euro per jaar. Het kabinet verwacht dat door de Participatiewet de uitgaven minder snel zullen oplopen. Het kabinet wil de structurele uitgaven op de lange termijn met 1,7 miljard euro verlagen.

De gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede moeten bij het formuleren van de uitgangspunten en het maken van de beleidskeuzes rekening houden met het verlaagde budget. Dit is mogelijk door het maken van verantwoorde keuzes en een efficiënte inzet van het Participatiebudget.

² Schrijven dd. 2 december 2013 van de Staatssecretaris Sociale Zaken aan de Tweede Kamer met betrekking de Participatiewet, de quotumafspraken en de Quotumwet.

2. De samenhang tussen de drie decentralisaties: uitgangspunten en kaders

De drie decentralisaties

De Participatiewet is niet de enige decentralisatie in het sociaal domein. De twee andere decentralisaties zijn de overheveling van het Kortdurend verblijf en de begeleiding³ van volwassenen vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de jeugdhulp die vanuit de Wet op de Jeugdzorg, de Zorgverzekeringswet en de AWBZ naar de nieuwe Jeugdwet gaat. De taken die terecht komen in de nieuwe Wmo en de Jeugdwet, zullen worden uitgevoerd door de gemeenten. De beoogde invoeringsdatum is voor alle drie decentralisaties 1 januari 2015.

Samenhang tussen de drie decentralisaties Participatiewet, nieuwe Wmo en de Jeugdwet

De drie decentralisaties moeten volgens het rijk de versnippering van het ondersteuningsaanbod tegengaan. Gemeenten en het rijk zijn het met elkaar eens dat de overheidstaken zo dicht mogelijk bij de inwoners moeten worden uitgevoerd. De kern van de drie decentralisaties is de opgave aan de gemeenten om te komen tot een samenhangend sociaal beleid dat niet alleen kwalitatief goed is, maar dat ook effectief, efficiënt én goedkoper is dan nu het geval.

De gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede hebben als doel dat iedereen kan participeren in de samenleving, zoveel mogelijk op eigen kracht of met ondersteuning uit het sociale netwerk.

Samenhang drie decentralisaties: Participatiewet, AWBZ / nieuwe WMO en de Jeugdwet

Om samenhang te realiseren tussen de drie decentralisaties moet er bij het vormgeven van de uitvoering van de Participatiewet constant aandacht zijn voor- en verbinding zijn met de andere twee decentralisaties die de drie IASZ gemeenten gezamenlijk vormgeven. In de bedrijfsvoering moet ook worden gekeken naar de samenhang met deze andere twee decentralisaties.

Ondersteuning in het sociaal domein

In de integrale startnotitie Sociaal domein van januari 2014 is beschreven dat het doel van de decentralisaties is om zorg en ondersteuning zo dicht mogelijk bij mensen te organiseren en meer gebruik te maken van de eigen kracht en mogelijkheden van burgers. Hierdoor zal de aard van de ondersteuning veranderen. Dit betekent dat we meer dan tot nu toe zullen nagaan of en voor welke cliënten en op welke wijze de inzet van een (maatwerk-)voorziening wordt verminderd dan wel veranderd kan worden ten gunste van de versterking van de eigen kracht en of het eigen netwerk en de inzet van algemene voorzieningen.

In bovengenoemde notitie wordt benadrukt dat ondersteuning in alle gevallen individueel maatwerk is. Dit geldt zowel voor de nieuwe WMO als voor de Jeugdwet als voor de Participatiewet. Het resultaat is uiteindelijk een samenspel van eigen inzet, inzet van het sociale netwerk, informele ondersteuning, gebruik van algemene voorzieningen, zo nodig aangevuld met professionele ondersteuning in de vorm van maatwerkvoorzieningen (individuele voorzieningen).

Uitgangspunten

In de integrale startnotitie Sociaal domein zijn de uitgangspunten met betrekking tot de drie decentralisaties uitgebreid beschreven. Door het eerder, breder en sneller inzetten van effectieve en efficiënte ondersteuning willen de gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede de betrokken burgers en gezinnen in staat stellen zo optimaal mogelijk te participeren in de samenleving.

De ondersteuning die ons binnen het sociale domein voor ogen staat, heeft de volgende kenmerken:

- Deze is gericht op het vergroten van de participatie en eigen kracht en het probleemoplossend vermogen;

³ Begeleiding is een vorm van zorg die vanuit de AWBZ wordt overgeheveld, voor volwassenen naar de nieuwe WMO en voor jeugd naar de nieuwe Jeugdwet. Het gaat hierbij om extramurale begeleiding dat wil zeggen begeleiding van mensen die niet in een instelling verblijven.

- is laagdrempelig en neemt de burger en zijn of haar vraag als vertrekpunt;
- Is op maat en waar nodig integraal;
- Is specialistisch waar nodig;
- Vindt, daar waar mogelijk en nodig, dicht bij de inwoners plaats;
- Is gebaseerd op één gezin, één plan;
- Wordt geleverd binnen de beschikbare middelen en is zo min mogelijk bureaucratisch.

Om dit te bereiken vragen we meer van de burgers (eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht), de professionals (een brede blik en samenwerking met andere professionals) én van de gemeente (enerzijds sturen en richting geven op inhoud en samenhang, anderzijds het bieden van passende en integrale ondersteuningsarrangementen).

We gaan de samenhang binnen het sociaal domein versterken om zo een kwalitatief goed én betaalbaar ondersteuningsaanbod te kunnen bieden. Daarbij leggen we meer verbindingen tussen de verschillende (gemeentelijke) taken gericht op álle levensgebieden (werk, inkomen, welzijn, zorg, wonen, onderwijs en gezondheid).

Toeleiding naar voorzieningen in het sociaal domein

Om te komen tot passende ondersteuning voor inwoners en gezinnen is het van belang de vraag van de burger zo goed en breed mogelijk te inventariseren. De genoemde gemeenten werken gezamenlijk in de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ). Alle betrokken gemeenten hebben een eigen Wmo-loket en een eigen Centrum voor Jeugd en Gezin. De consultants van de IASZ participeren in het Wmo-loket.

Binnen het sociaal domein staan we bij de toeleiding naar voorzieningen een werkwijze voor die zich als volgt laat kenmerken:

- Advisering op basis van een persoonlijk contact, onder andere via een huisbezoek.
- Een gesprek waarbij alle leefgebieden van de aanvrager aan de orde kunnen komen.
- Beperkingen en mogelijkheden worden zo objectief mogelijk bepaald.
- Advisering vindt plaats op basis van een individuele beoordeling van de gehele situatie.

Voor de toeleiding van de burger naar de voorzieningen gaan we gebruik maken van de al bestaande structuur: het WMO-loket, het CJG en de IASZ. Om de gewenste integraliteit te realiseren en de burger optimaal te kunnen ondersteunen, gaan we de samenwerking tussen WMO-loket, CJG en IASZ versterken.

3. Huidig participatiebeleid en uitgangspunten IASZ

Het huidige participatiebeleid van de IASZ-gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede is gebaseerd op het uitvoeringsprogramma Participatiebudget 2014. Het doel van het huidige beleid is om zoveel mogelijk klanten uit te laten stromen naar betaald werk. Werk leidt namelijk tot economische zelfstandigheid. Het stimuleert de eigenwaarde en de zelfontplooiing van mensen.

Uitvoeringsprogramma wet participatiebudget 2014

In het uitvoeringsprogramma Wet Participatiebudget 2014 staan de visie en de uitgangspunten van het participatiebeleid beschreven. Dit stuk is in maart 2014 vastgesteld in de drie IASZ-gemeenten.

Het participatiebudget wordt ingezet om gemeentelijke uitkeringsgerechtigden via re-integratietrajecten naar werk te laten uitstromen. De IASZ beziet dit vanuit een breed perspectief.

Van een klant wordt verwacht dat deze actief meedoet in de maatschappij, bij voorkeur door werk. Is dit in de praktijk nog te hoog gegrepen, dan kan participeren ook door middel van onderwijs, het verrichten van vrijwilligerswerk of het ondernemen van bijvoorbeeld culturele activiteiten.

De instrumenten die daarbij worden ingezet zijn onder meer re-integratietrajecten, actieve bemiddeling naar werk, werkstages, loonkostensubsidies, scholing, schuldhulpverlening en diverse individueel in te zetten instrumenten (b.v. vrijwilligerswerk, een reiskostenvergoeding voor een opleiding of een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang).

Voor 2014 zijn er twee hoofddoelen geformuleerd: 1) Focus op werk en 2) Inzet op preventie en uitstroom:

1. Focus op werk

Bij de aanvraag om een bijstandsuitkering wordt alles op alles gezet om de aanvrager van een uitkering te overtuigen van het belang van werk. Vooruitlopend op de wetswijziging met betrekking tot de zoekperiode (thans nog voorbehouden aan jongeren) zal aan iedere aanvrager een zoekperiode van vier weken worden opgelegd. In deze periode wordt de focus op werk maximaal ingezet.

Aanvragers bij wie geen arbeidsbeperkingen zijn vastgesteld, krijgen de verplichting om een parttime baan te accepteren en de verplichting om zich in te schrijven bij uitzendbureaus. Verder wordt voor de aanvrager een sollicitatieverplichting op maat opgelegd. De naleving van de sollicitatieverplichting wordt streng gecontroleerd.

Bij aanvragers van een uitkering, die aangeven arbeidsbeperkingen te hebben, wordt zo spoedig mogelijk in kaart gebracht welke objectieveerbare beperkingen ze hebben. Dit kan bijvoorbeeld door een medische keuring dan wel een arbeidsdeskundig rapport waarbij wordt aangegeven welke werkzaamheden nog tot de mogelijkheden behoren.

Als het aanvraagstadium is gepasseerd, blijft de klant geconfronteerd worden met de focus op werk. De consulenten van de IASZ controleren of de klant zijn re-integratieverplichting nakomt. Voorts maakt de consulent voor de klant een plan van aanpak op maat. In het plan wordt uitgewerkt met welke aanpak de klant zal moeten uitstromen naar werk. De consulent zorgt voor een passend re-integratietraject. De consulent kan de cliënt zelf begeleiden naar werk of re-integratietrajecten en andere dienstverlening inkopen bij aanbieders van deze producten.

Voor de klant waarvan de consulent heeft vastgesteld dat deze geen re-integratiemogelijkheden heeft, wordt gezocht naar vormen van activering zoals vrijwilligerswerk. Hier zal bemiddeling door de consulenten voor nodig zijn.

Klanten met taalachterstand zijn extra kwetsbaar. Taalachterstand is een groot beletsel bij het vinden van werk. In veel gevallen is er ook sprake van een achterstand op het gebied van scholing en werkervaring. Om te voorkomen dat een dergelijke kwetsbare (sociaaleconomische) positie overgaat van ouder op kind, worden er taalcursussen georganiseerd en kan de klant deelnemen aan een werkstage. De werkstage is bedoeld voor personen die niet direct de kwaliteiten hebben om deel te nemen aan een re-integratietraject.

2. Inzet op preventie en uitstroom

De mogelijkheden die we als gemeente hebben om invloed uit te oefenen op het aantal aanvragen voor levensonderhoud zijn beperkt. De ontwikkeling van de instroom is sterk afhankelijk van economische ontwikkelingen. Wie recht heeft op een uitkering kan daar aanspraak op maken. Wat wel tot de mogelijkheden van beïnvloeding behoort is:

- preventie door verdere intensivering van samenwerking met het UWV-werkbedrijf;
- verbetering van adequate controle op rechtmatigheid van aanvragen aan de poort;
- meer effectief inzetten van instrumenten richting werkgevers en de arbeidsmarkt om uitstroom naar werk te optimaliseren;
- strenge handhaving op verplichtingen die samenhangen met het inkomen én met de re-integratie-inspanningen die van de klant verwacht worden.

Regionaal werkplein

Op dit moment wordt in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond gewerkt aan een gezamenlijke aanpak op het gebied van werkloosheidsbestrijding. Arbeidsgehandicapten vormen een speerpunt binnen deze gezamenlijke regionale aanpak.

Januari 2014 is er op bestuurlijk niveau een intentieverklaring tot samenwerking getekend tussen de negen gemeenten van bovengenoemde arbeidsmarktregio Zuid-kennemerland, IJmond en het UWV. Onderdeel hiervan is gezamenlijk participeren in een regionaal Werkplein. De streefdatum voor de oprichting is 1 juli 2014. Het is de bedoeling dat gemeenten en UWV daadwerkelijk het Werkplein gaan bemensen, alwaar de klant wordt ondersteund bij het vinden van werk.

Regionaal plan van aanpak jeugdwerkloosheid

In hetzelfde regionaal verband van Zuid-Kennemerland en IJmond is met behulp van Europeses subsidies een plan van aanpak gemaakt voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid. De aanpak hiervan zal regionaal plaatsvinden; Paswerk, IJmond werkt, het UWV en het RMC West-Kennemerland⁴ gaan instrumenten uit het Jeugdwerkloosheidsplan en extra personeel inzetten ten behoeve van het verwerven van werkervaringsplaatsen en banen voor jongeren die moeten/willen doorstuderen of aan het werk moeten. Met behulp van Ondersteuningsbeurzen, loonkostensubsidies en vouchers zullen werkgevers en jongeren gekoppeld worden.

Regionaal Keten managementteam

Gemeenten (vertegenwoordigd door gemeentelijk afdelingen Sociale Zaken) en het UWV worden aangeduid als ketenpartners in de sociale zekerheid. De IASZ participeert in het regionaal ketenmanagementteam van de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond. Een keer per maand vindt er overleg plaats tussen de managers van afdelingen Sociale Zaken, de manager van het UWV Werkbedrijf en de directie van de sociale werkvoorzieningen in de regio. In het regionale managementoverleg worden ontwikkelingen afgestemd en voorbereidende besluiten genomen.

De Wet structuur uitvoeringsorganisatie werken en inkomen, kortgezegd SUWI, vormt de basis voor deze samenwerking. De wet omvat regels tot vaststelling van een structuur voor de uitvoering van taken met betrekking tot de arbeidsvoorziening en sociale zekerheid.

⁴ Regionaal Meld- en Coördinatiepunt West-Kennemerland: coördinatie en registratie van voortijdige schooluitval.

4. De Participatiewet en de IASZ

4.1. Oude gevallen Wajong blijven bij het UWV

De herbeoordeling Wajong en het UWV

De Wajong die wordt uitgevoerd door het UWV. Het gehele huidige bestand van de Wajong wordt over een periode van drie jaar (2015 t/m 2017) door de UWV gefaseerd herbeoordeeld op arbeidsvermogen. Landelijk is de verwachting dat ongeveer twee derde van het zittende bestand arbeidsvermogen heeft, dat wil zeggen niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zal zijn⁵.

De groep die na herbeoordeling arbeidsvermogen blijkt te hebben, zou in eerste instantie vanaf 1 januari onder de Participatiewet gaan vallen. Inmiddels is dit gewijzigd en blijft deze groep ook na 1 januari 2015 nog steeds onder de Wajong vallen. Zij behouden hun Wajong-uitkering met bijbehorende rechten. Hun uitkering die op dit moment 75% van het Wettelijk Minimumloon bedraagt, wordt met ingang van 1 januari 2018 verlaagd naar 70%. Voor ondersteuning en bemiddeling naar werk kan deze groep een beroep doen op het UWV.

De groep herbeoordeelden die na de herbeoordeling volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, blijft ook in de Wajong. Dit was in de oorspronkelijke plannen ook al zo bedacht.

4.2. Nieuwe doelgroepen: de overgang van nieuwe instroom -voorheen- Wajongers en SW-ers

Welke groepen vanuit de Wajong en SW gaan wel over naar de gemeenten?

Nieuwe instromers met een arbeidsbeperking of handicap vallen na 1 januari 2015 niet meer onder de doelgroep van de Wajong of de SW maar onder de doelgroepen van de Participatiewet. Dat betekent dat zij voor een bijstandsuitkering en ondersteuning en bemiddeling naar werk, een beroep kunnen doen op de gemeenten. Vanaf 1 januari 2015 krijgen gemeenten te maken met de volgende nieuwe groepen:

Nieuwe instromers van voorheen Wajong-ers:

Mensen die -op grond van hun beperkingen- voorheen tot de doelgroep van de Wajong zouden hebben behoord maar zich nu, in verband met de nieuwe Participatiewet, per 1 januari 2015 moeten melden bij gemeenten. Als blijkt dat de Wajongers arbeidsvermogen hebben en zij tot de doelgroep van de Participatiewet horen, kunnen zij een beroep doen op ondersteuning bij re-integratie en of een uitkering in het kader van de Participatiewet. Deze nieuwe instromers in de Participatiewet, die overgaan naar gemeenten, komen straks in een ander regime terecht dan de groep die in de Wajong blijft. Zij kunnen te maken krijgen met bijvoorbeeld de kostendelersnorm (nieuw per 1 januari 2015), vermogenstoets en partnertoets uit de WWB.

Nieuwe instroom van voorheen SW-ers:

De sociale werkvoorziening oude stijl wordt afgebouwd, terwijl de doelgroep voor een voorziening als deze blijft naar verwachting bestaan. Dit betekent dat er een groep zal zijn die voortaan een beroep zal doen op de gemeente voor ondersteuning op het terrein van werk en inkomen. Deze groep mensen – nieuwe instroom voorheen SW-ers valt uiteen in twee groepen:

1. Beschut werken groep:

Mensen die op grond van hun zware arbeidsbeperkingen -voorheen- onder de Wet Sociale Werkvoorziening zouden zijn gevallen. Deze groep heeft veel arbeidsbeperkingen en kan alleen in een beschutte omgeving werken. Na 1 januari 2015 vallen zij onder de nieuwe voorziening Beschut werken zoals die in de Participatiewet wordt opgenomen. Gemeenten krijgen van de rijksoverheid een budget om deze Beschut werken plekken te organiseren.

⁵ Bron Cedris, brancheorganisatie voor de Sw-bedrijven

2. Nieuwe instroom voormalig SW-ers

Deze groep komt niet in aanmerking voor de voorziening Beschut werken omdat de mensen uit deze groep voldoende arbeidsvermogen hebben om -met ondersteuning- aan het werk te kunnen bij een reguliere werkgever. De gemeente zal deze groep moeten ondersteunen bij het vinden van werk. Deze groep kan in aanmerking komen voor loonkostensubsidie en begeleiding op de werkplek.

Het UWV heeft op basis van de beschikbare gegevens de volgende prognoses gemaakt. Deze prognoses treffen het WWB-stand en de nieuwe instroom van de drie bovenbeschreven doelgroepen:

Heemstede

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
WWB/Participatiewet-uitkeringen	213	208	232	235	221	210	
Voorheen Sw-ers met arbeidsvermogen				3	6	8	13
Voorheen Wajongers				11	22	32	43
SW nieuw beschermt				2	4	6	7

Haarlemmerliede

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
WWB/Participatiewet-uitkeringen	50	50	48	43	37	33	
Voorheen Sw-ers met arbeidsvermogen				0	0	0	0
Voorheen Wajongers				1	1	2	3
SW nieuw beschermt				0	0	0	1

Bloemendaal

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
WWB-uitkeringen	158	170	172	177	160	149	
Voorheen Sw-ers met arbeidsvermogen				3	6	6	8
Voorheen Wajongers				4	7	11	14
SW nieuw beschermt				1	2	2	3

De instroom van deze nieuwe doelgroepen bij de IASZ

Met de invoering van de participatiewet gaat de IASZ de nieuwe doelgroepen ondersteunen bij het vinden van werk. Zoals uit bovenstaande overzichten blijkt, is de jaarlijks groei van klanten per doelgroep beperkt. Dit geeft de IASZ de ruimte om zich voor te bereiden en zich te verdiepen in de specifieke problematiek van deze groepen. Het betreft klanten met arbeidsvermogen maar wel met beperkingen van zeer diverse aard. Omdat de IASZ uitgaat van de menselijke maat en omdat wij al onze klanten willen kennen en streven naar maatwerk voor klant, is het belangrijk dat onze consulenten kennis krijgen van de problematiek van deze nieuwe doelgroepen.

⁶ Bron UWV, 13 oktober 2014

Voor al onze doelgroepen geldt dat de bemiddeling naar regulier werk het belangrijkste doel is en blijft. Als regulier werk voor de klant niet haalbaar blijkt dan geldt: participeren naar vermogen, dat wil zeggen meedoen in de samenleving door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of mantelzorg.

4.3. Loonkostensubsidie

Loonkostensubsidie

De regering wil dat zo veel mogelijk mensen met arbeidsvermogen aan de slag gaan. De arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking blijft achter. Het moet voor werkgevers aantrekkelijker worden gemaakt om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. De regering hoopt met het instrument loonkostensubsidie de arbeidsmarktpositie van de doelgroepen van de Participatiewet te verstevigen. Met deze subsidie wordt de loonwaarde van de werknemer aangevuld tot het Wettelijk Minimumloon (WML). De loonkostensubsidie bedraagt maximaal 70% van het WML. De loonkostensubsidie wordt onder de Participatiewet betaald uit het I-deel (inkomensdeel) dat wil zeggen uit de uitkeringsgelden. Onder de huidige WWB wordt loonkostensubsidie betaald uit de W-gelden (werkdeel).

Kenmerken van loonkostensubsidie

- De loonkostensubsidie komt voor de hele doelgroep van mensen met een arbeidsbeperking beschikbaar en wordt bekostigd uit het inkomensdeel van de Participatiewet;
- De werknemer wordt beloond conform de Wet Minimumloon dan wel CAO en krijgt vakantiegeld. Hij bouwt sociale zekerheidsrechten en pensioenrechten op;
- De werknemer ontvangt één inkomstenbron namelijk het loon van de werkgever;
- De loonkostensubsidie is in principe niet tijdelijk maar voor zo lang als de dienstbetrekking duurt;
- De loonkostensubsidie compenseert verminderde productiecapaciteit van de werknemer en wordt door de gemeente aan de werkgever betaald;
- Gemeenten kunnen ook nog andere middelen inzetten bijvoorbeeld begeleiding of aanpassingen op het werk.

Doelgroep van loonkostensubsidie

Alle mensen waarvoor de gemeente onder de nieuwe participatiewet re-integratieverantwoordelijkheid draagt, kunnen in aanmerking komen voor loonkostensubsidie.

Loonwaarde en loonwaardebepaling

De loonwaarde moet zo objectief mogelijk worden vastgesteld en moet worden vastgelegd in een verordening. De methode om loonwaarde vast te stellen moet aan bepaalde minimeisen voldoen. De afspraken (criteria) over de minimeisen waaraan de loonwaarde moet voldoen, moeten regionaal worden gemaakt binnen de 35 (nog op te richten) werkbedrijven.

Voorziening Loonkostensubsidie

Gemeenten mogen zelf -binnen de kaders van de wet- bepalen of de mensen tot de doelgroep van de loonkostensubsidie behoren en of loonkostensubsidie voor hen wordt ingezet. De criteria voor de minimeisen waaraan de loonkostensubsidie en loonwaarden moeten voldoen, worden regionaal afgesproken in de 35 regionale werkbedrijven waarin gemeenten, werkgevers en sociale partners gaan samenwerken. De IASZ gaat de komende maanden werk maken van de voorwaarden voor de doelgroepen en de voorziening loonkostensubsidie uitwerken en vastleggen in een verordening die in november aan de raden wordt voorgelegd.

4.4. Nieuwe voorziening in Participatiewet: Beschut werken

Tegelijkertijd met het afbouwen van de huidige Wsw-plekken wordt er begonnen met de opbouw van de voorziening Beschut werken. Deze voorziening valt onder de Participatiewet. Beschut werken is bedoeld voor mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding en aanpassing van de werkplek nodig hebben, dat niet van een reguliere werkgever kan worden verwacht dat hij deze mensen -zonder ondersteuning- in dienst neemt. Aan de Tweede Kamer is beloofd dat er landelijk ongeveer 30.000 Beschut werken-plekken komen. Hoe deze plekken over de gemeenten worden verdeeld, is nog onbekend.

Per regio moet door de gemeenten in samenwerking met Werkbedrijven worden gezien, hoe de Beschut werken-plekken het beste kunnen worden georganiseerd. Gezamenlijk moet in kaart worden gebracht wanneer mensen voor Beschut werken in aanmerking komen, hoe de loonwaarde wordt bepaald en waar het Beschut werken gaat plaatsvinden.

Voorziening Beschut werken

De uitwerking van de voorziening Beschut werken krijgt de komende tijd zijn beslag. De criteria om in aanmerking te komen voor deze voorziening worden door de gemeenten in de regio in samenwerking met het -toekomstig- Werkbedrijf ontwikkeld. In samenwerking met de gemeenten Haarlem en Zandvoort wordt gekeken naar aanbieders voor Beschut Werken. Paswerk lijkt voornamelijk de meest aangewezen partner om Beschut werk te organiseren. Dit sluit ook aan bij de besluitvorming in het traject toekomst Paswerk zoals die op 20 december 2013 heeft plaatsgevonden.

De voorziening Beschut Werken moet door de IASZ-gemeenten worden vastgelegd in een verordening en wordt in november ter besluitvorming voorgelegd aan de raden.

4.5. Regionale Samenwerking

Regionaal Arbeidsmarktbeleid

Met de Participatiewet wil de Rijksoverheid op onderdelen regionale samenwerkingsverbanden verplichten. Met het regionaal arbeidsmarktbeleid, de vorming van 35 arbeidsmarktregio's, legt het Rijk een basis voor Nederland waarbij men er vanuit gaat dat in deze regio's wordt samengewerkt op het terrein van arbeidsmarktbeleid. In de Wet Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (hierna te noemen SUWI) zoals die met ingang van 1 januari 2012 van kracht is, zijn al een aantal voorwaarden geformuleerd.

- Er moet worden uitgegaan van de vastgestelde arbeidsmarktregio's. Onze 'eigen' arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland bestaat uit de regio IJmond en de regio Haarlem.
- UWV en gemeenten zorgen ervoor dat er in iedere regio één aanspreekpunt (digitaal) is voor werkgevers;
- Gemeenten en UWV betrekken actief sociale partners en zorgen voor uitvoering van sectorale arbeidsmarktafspraken van sociale partners;
- Er is per regio een overlegstructuur, waarin alle relevante publieke en private partijen afspraken maken over arbeidsmarktbeleid en de opzet, inrichting en uitvoering van gecoördineerde dienstverlening. De voortrekkersrol ligt bij de gemeenten. Zij organiseren het overleg met verschillende partijen binnen de regio.
- Op regionaal niveau wordt een arbeidsmarktanalyse uitgevoerd en marktbelevingsplan opgesteld. Dit is de verantwoordelijkheid van partijen in de regio (gemeenten en het UWV).

In de Werkkamer wordt nu de uitwerking gegeven aan deze regionale arbeidsmarktinfrastructuur. Bij het regionaal werkbedrijf moet worden gedacht aan een regionaal overleg.

Regionale samenwerking in de vorm van Werkbedrijven

Gemeenten en sociale partners moeten ervoor zorgen dat er in de 35 zogenaamde arbeidsmarktregio's 35 Werkbedrijven komen. De Werkbedrijven moeten de schakel tussen werkgevers en werkzoekenden met een arbeidsbeperking worden. Gemeenten hebben hierbij de leiding en werken samen met UWV en sociale partners. Het is de bedoeling dat er voor de vorming van de Werkbedrijven zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij de bestaande structuren in de arbeidsmarktregio.

De Werkkamer: afspraken maken over de vorming van Werkbedrijven.

Het Werkbedrijf moet de schakel tussen de werkgevers en mensen met een arbeidsbeperking gaan worden. In de Werkkamer maken de VNG en de Stichting van de Arbeid samen afspraken over hoe het Werkbedrijf moet worden vormgegeven. De Werkkamer heeft op 11 december 2013 een notitie geschreven waarin een aantal gezamenlijke uitgangspunten worden geformuleerd over:

- De doelgroep van de garantiebannen;
- De wijze waarop de beoordeling voor de garantiebannen plaatsvindt;
- De vormgeving en werkwijze van 35 regionale Werkbedrijven;
- De noodzakelijke voorzieningen en faciliteiten;
- Arbeidsvoorwaarden en de vormgeving van het Beschut werk.

Vormgeving Werkbedrijven

In de Werkkamer zijn er op hoofdlijnen afspraken gemaakt over de vorming van de werkbedrijven. De vorming van de (maximaal) 35 regionale Werkbedrijven krijgt een verankering in de wet. Een Werkbedrijf is een bestuurlijk regionaal samenwerkingsverband van regiogemeenten, werkgevers en vakbonden. Gemeenten hebben de leiding bij de werkbedrijven maar in het bestuur moet ook vertegenwoordiging van werkgevers komen. Werknemersorganisaties krijgen eveneens vertegenwoordiging in het bestuur. Er moet worden voortgebouwd op wat regionaal al aanwezig is. Er zijn al initiatieven op het terrein van regionale werkgeverdienstverlening in onze regio. Daarbij wordt aansluiting gezocht. Er is pas sprake van een Werkbedrijf als er een marktbeveiligingsplan is vastgelegd, inclusief samenwerkingsafspraken en afspraken over de wijze waarop de taken van het Werkbedrijf worden gerealiseerd. De regionale uitvoering gebeurt onder regie van het Werkbedrijf door de gemeenten, UWV, SW-bedrijven en of private partijen. Het marktbeveiligingsplan wordt opgesteld aan de hand van regionale arbeidsmarktkenmerken. In het plan worden alle kansen en mogelijkheden om mensen met een arbeidsbeperking op de arbeidsmarkt te plaatsen, beschreven. Tevens moeten er afspraken worden gemaakt over het faciliteren van werkgevers zoals bijvoorbeeld de no-riskpolis en het zorgen voor één aanspreekpunt.

Werkplein en Werkgeversservicepunt

Binnen de arbeidsmarktregio wordt in het kader van de SUWI door gemeenten en UWV samengewerkt aan een gecoördineerde dienstverlening voor werkgevers en ondernemers.

De gezamenlijke gemeenten in de regio Zuid-Kennemerland zijn samen met het UWV bezig om het Werkplein in te richten. Het Werkplein in Haarlem is bedoeld voor de hele arbeidsmarktregio (9 gemeenten) en wordt de locatie waar vraag en aanbod van werk uit de regio elkaar ontmoeten. Het UWV, de ketenpartners zoals Paswerk en het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt schooluitval, diverse gemeenten en het werkgeversservicepunt worden hier bijeen gebracht. Door de samenwerking tussen al deze regionale partijen en door het directe contact met de klant ontstaat er meer efficiency in de bemiddeling van mensen naar werk.

De nieuwe locatie voor de huisvesting van het Werkplein wordt Zijlsingel 1. De beoogde datum van ingebruikname van het Werkplein is 1 september 2014.

Doelstellingen van het project Werkplein:

1. Uitvoering geven aan de wet SUWI: UWV en gemeenten werken nauw samen aan een goede dienstverlening aan werknemers en werkgevers op één locatie op een Werkplein.
2. Inhoud en vorm geven aan de dienstverlening aan werkgevers middels het Werkgeversservicepunt.
3. Inhoud en vorm geven aan de –aanvullende- dienstverlening aan inwoners die zich op het Werkplein melden met een vraag over werk, scholing en inkomen.

In een regionale projectgroep waarin ook de IASZ participeert, wordt de ingebruikname van het Werkplein voorbereid.

Samenwerking in de regio

In verband met het in te richten werkplein, het werkgeversservicepunt, de toekomstige organisatie van Paswerk en de samenwerking in het werkbedrijf, is een goede samenwerking en afstemming met de partners en gemeenten in de regio noodzakelijk. Gezamenlijk moet worden gewerkt aan een arbeidsmarktanalyse in de regio, de toekomstige vraag op de arbeidsmarkt en het onderwijsaanbod.

De IASZ-gemeenten gaan de komende tijd verder, samen met de andere gemeenten in onze arbeidsmarktregio, met de ontwikkeling van regionaal arbeidsmarktbeleid. De samenwerking vindt plaats in het Beleidsteam arbeidsmarktregio. Tevens wordt samen met de gemeenten in de regio een gecoördineerde dienstverlening voor werkgevers en ondernemers opgezet. In de tweede helft van 2014 komt er een separaat voorstel over de keuzes met betrekking tot het Werkplein. Dit voorstel wordt gemaakt in de projectgroep Werkplein waar de IASZ-gemeenten, Haarlem, Zandvoort en het UWV aan deelnemen.

4.6. Paswerk en de Participatiewet

Wijzigingen Sociale Werkvoorziening

Zoals eerder al vermeld kan met ingang van 1 januari 2015 niemand meer in de huidige Sociale werkvoorziening instromen. De mogelijkheid om een aanvraag voor de SW-voorziening te doen wordt zes weken voor de ingangsdatum van de Participatiewet afgesloten.

Mensen die op 31 december 2014 werkzaam zijn op basis van een SW-dienstbetrekking, behouden al hun huidige rechten en plichten. De herindicatie voor deze groep mensen blijft bij het UWV. Begeleid werken⁷ blijft mogelijk.

Voor nieuwe instromers voorziet de Participatiewet in de nieuwe voorziening Beschut Werken. Landelijk komen er ongeveer 30.000 Beschut Werken-plekken. De gemeenten krijgen daar budget voor. Deze budgetten zijn afgestemd op 100% van het Wettelijk Minimumloon. Op grond van de Participatiewet krijgen gemeenten de opdracht om de voorziening Beschut Werken zelf te organiseren.

Efficiëncykorting in de SW

De middelen voor het zittende bestand SW worden samengevoegd met de re-integratiemiddelen. Deze middelen worden ontschot en via het re-integratiebudget aan gemeenten verstrekt. Omdat de regering een efficiëncyverbetering voor de sociale werkvoorziening haalbaar acht, wordt op de SW per 1 januari 2015 een efficiëncykorting toegepast. De efficiëncyverbetering zou kunnen worden bereikt door zoveel mogelijk SW-ers te laten werken bij reguliere werkgevers, door vermindering van de overhead en afbouw van onrendabele werksoorten. Door de efficiëncykorting neemt de rijksbijdrage per SW-er met ongeveer € 500 per jaar af, van € 25.900 in 2014 tot € 22.700 (structureel) in 2020.

Paswerkscenario's voor de toekomst

Door de komst van de Participatiewet en de toepassing van de efficiëncykorting moeten gemeenten gaan nadenken over de toekomst van hun SW bedrijf. Dit geldt ook voor onze gemeenten en ons SW-bedrijf Paswerk (Werkvoorzieningsschap Zuid-Kennemerland). In 2013 heeft het dagelijks bestuur van Paswerk een ambtelijke werkgroep met vertegenwoordigers uit alle aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten de opdracht gegeven om scenario's uit te werken voor de toekomst van Paswerk. Deze scenario's zijn in oktober 2013 aan de gemeenteraden van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten gepresenteerd. Vervolgens zijn de zienswijzen (visie) met betrekking tot deze scenario's opgehaald in de gemeenteraden. Daarna is er op 20 december 2013 een besluit genomen in het Dagelijks Bestuur van Paswerk. Dat besluit luidt als volgt: *Paswerk besluit tot loskoppeling re-integratie en sociale werkvoorziening.*

Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Werkvoorzieningschap Zuid-Kennemerland heeft in haar vergadering van 20 december 2013 unaniem besloten de taken re-integratie en dagbesteding te ontvlechten. Deze taken worden per 1-1-2015 ondergebracht in een rechtspersoon buiten de structuur van de GR.

Het besluit komt tegemoet aan de wensen van alle gemeenten om in GR verband de sociale werkvoorziening uit te blijven voeren.

⁷ Begeleid Werken is een voorziening in de Wet sociale werkvoorziening waarbij het mogelijk is om met begeleiding bij een reguliere werkgever te werken.

De rechtspersoon voor re-integratie en dagbesteding wordt opgericht door Haarlem en Zandvoort. De overige gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede nemen niet deel maar beperken zich tot een inkooprelatie met deze rechtspersoon. Zo wordt verzekerd dat een integraal aanbod mogelijk blijft met onderlinge relaties in de uitvoering tussen sociale werkvoorziening, re-integratie en dagbesteding. Elke gemeente bepaalt zelf of deze wel of niet re-integratie of dagbesteding bij deze rechtspersoon inkoopt. De voorwaarden waaronder deze diensten worden afgenomen worden door elke gemeente afzonderlijk met die rechtspersoon onderhandeld.

Vervolgproces van de ontvlechting van Paswerk

De feitelijke ontvlechting van de re-integratie en dagbestedingsactiviteiten uit de gemeenschappelijke regeling van de sociale werkvoorziening moet op 1 januari 2015 voltooid zijn. Op dit moment wordt er gewerkt aan een plan van aanpak om de ontvlechting tot stand te kunnen brengen.

De raden van de aan de gemeenschappelijke regeling Paswerk deelnemende gemeenten worden hierover geïnformeerd.

De IASZ-gemeenten en Paswerk

Re-integratie en bemiddeling naar werk

Voor Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede geldt dat de IASZ per klant bepaalt door welke partij bemiddeling naar werk wordt uitgevoerd: de IASZ, Paswerk of een andere aanbieder. Paswerk wordt daarbij beschouwd als een 'preferred supplier'. De IASZ streeft dus naar maatwerk waarbij geldt dat de voorkeur uitgaat naar directe bemiddeling naar werk. Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk klanten, ook de mensen in de sociale werkvoorziening, aan de slag gaan bij een reguliere werkgever.

Sociale werkvoorziening

De gemeenschappelijke regeling Zuid-Kennemerland is getroffen voor de uitvoering van de sociale werkvoorziening. De IASZ-gemeenten hebben ervoor gekozen om de sociale werkvoorziening samen met Zandvoort en Haarlem te blijven uitvoeren in de huidige gemeenschappelijke regeling. Overige diensten zoals bemiddeling naar werk en re-integratie kunnen bij Paswerk worden ingekocht. In samenwerking met Haarlem en Zandvoort hebben de IASZ-gemeenten de intentie om de voorziening Beschut Werken ook bij Paswerk onder te brengen.

De daling van de Rijkssubsidie in de sociale werkvoorziening leidt tot tekorten bij veel SW-bedrijven. Op grond van de gemeenschappelijke regeling zijn de deelnemende gemeenten gehouden bij te dragen aan deze tekorten. De IASZ-gemeenten willen dan ook zoveel mogelijk sturen op het terugdringen van deze tekorten en het efficiënt organiseren van de sociale werkvoorziening. Dit wordt mede ingegeven door het feit dat het zittende SW-bestand de komende jaren zal krimpen omdat de instroom in de sociale werkvoorziening per 1 januari 2015 stopt. Paswerk zal in de jaarlijkse begroting inzichtelijk moeten maken hoe Paswerk de sociale werkvoorziening efficiënt organiseert en inspeelt op het krimpen van het zittende SW-bestand. De begroting van Paswerk komt jaarlijks aan de orde in de gemeenteraden. In de tekst van de gemeenschappelijke regeling is immers bepaald dat Paswerk jaarlijks de zienswijzen met betrekking tot de begroting ophaalt bij de raden van de deelnemende gemeenten.

4.7. Garantiebannen en de Quotumwet

Werkgevers stellen zich garant voor 125.000 extra banen tussen 2014 en 2026

In het sociaal akkoord is afgesproken dat er 100.000 extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking in de marktsector en 25.000 banen in de overheidssector worden gecreëerd. De garantiebannen zijn voor de groep mensen die het Wettelijk Minimumloon niet kunnen verdienen en tevens vallen onder de doelgroep van de Participatiewet, Wajongers en mensen die begeleid werken vanuit de Wsw en mensen met een Wsw-indicatie op de wachtlijst van de Wsw. De Wajongers (al dan niet herbeoordeeld) en de mensen op de wachtlijst van de SW krijgen de eerste jaren prioriteit bij de toeleiding naar de garantiebannen bij reguliere werkgevers.

In het sociaal akkoord hebben werkgevers zich garant gesteld voor extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking. De afspraak is niet vrijblijvend. Als de banen er niet komen, treedt alsnog de

Quotumwet in werking⁸. De eerste beoordeling vindt plaats eind 2015: ten opzichte van de nulmeting (2013) moeten er dan 3.000 extra banen zijn gecreëerd.

Garantiebanen in de IASZ gemeenten

De gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede zijn op grond van de participatiewet verplicht om garantiebanen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. De komende tijd zal worden geïnventariseerd om hoeveel banen het zou moeten gaan en op welke wijze de betrokken gemeenten aan deze verplichting kunnen voldoen.

4.8. Voorstellen tot aanscherping Wet werk en bijstand

Het kabinet heeft nog andere voorstellen in voorbereiding die gevolgen hebben voor de Wet werk en bijstand. De invoeringsdatum voor deze voorstellen is door de staatssecretaris verschoven naar 1 januari 2015. Deze voorstellen tot aanscherping zijn onlangs in bovengenoemd voorstel van de Participatiewet gevoegd.

Een overzicht van de voorstellen WWB die nu in de Participatiewet worden gevoegd volgt hieronder:

- **De invoering van de kostendelersnorm in de bijstand.** Als de bijstandsgerechtigde met een of meerdere personen in dezelfde woning zijn hoofdverblijf heeft, dan wordt de uitkering aan de hand van een formule verlaagd.
- **Invoering van het begrip 'medisch uren beperkt'.** Als iemand voor een geringer aantal uren belastbaar is dan de normale arbeidsduur, als gevolg van ziekte, gebreken, zwangerschap of bevalling, dan kan een gedeeltelijke uitkering worden verstrekt. .
- **Individuele studietoeslag.** Er komt een individuele studietoeslag voor personen die recht hebben op studiefinanciering, waarbij is vastgesteld dat de persoon in kwestie met voltijdse arbeid niet in staat is tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, doch wel mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft.
- **De langdurigheidstoeslag komt te vervallen.** Daarvoor in de plaats komt een individuele inkomenstoeslag. Enerzijds wordt deze toeslag meer dan bij de langdurigheidstoeslag afhankelijk gemaakt van de inspanningen die hij verricht om tot inkomensverbetering te komen, en anderzijds is er meer oog voor 'de krachten en bekwaamheden' van de persoon in kwestie.
- **De Tegenprestatie naar vermogen.** Er lijkt echter veel rek te zitten in de vormen waarin de Tegenprestatie kan worden opgedragen. Mantelzorg en vrijwilligerswerk lijken onder de doelstelling te vallen.
- **Maatregelenbeleid arbeidsverplichting.** Opgenomen zijn een aantal dwingende maatregelen waarbij de hoogte is vastgesteld op 100% van de maandnorm. Er is een beperkte beleidsvrijheid ten aanzien van de duur van de op te leggen maatregel, evenals de duur waarbinnen de maatregel met de uitkering wordt verrekend.
- **Verlaging uitkering bij ernstige misdragingen van bijstandsgerechtigden**
Bij agressie of geweld krijgt de gemeente de mogelijkheid om de uitkering te verlagen.
- **Beperking van de mogelijkheid om categoriale bijzondere bijstand aan ouderen, chronisch zieken en schoolgaande kinderen te verstrekken.** Wat blijft is de mogelijkheid om categoriaal premiekorting te verstrekken bij het afsluiten van een collectieve aanvullende zorgverzekering.

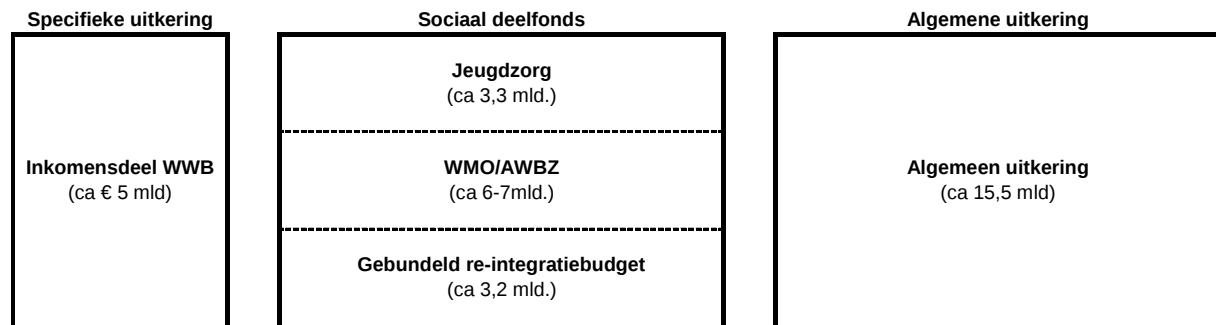
Bovengenoemde maatregelen moeten vastgesteld in verordeningen en beleidsregels. De verordeningen worden in november voorgelegd aan de raden van de betrokken gemeenten.

⁸ De quotumwet is de stok achter de deur voor als blijkt dat de afspraken over garantiebanen door de werkgevers niet worden nageleefd. In de quotumwet wordt de wettelijke verplichting geregeld voor werkgevers met meer dan 25 werknemers om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Er komt een sanctie (boete van 5000 euro) op het niet naleven van de quotumverplichting.

5. Financieel kader

Financiering voor het brede sociaal domein: Sociaal deelfonds

Het rijk wil met ingang van 1 januari 2015 de gelden van de drie decentralisaties over de gemeenten verdelen via een sociaal deelfonds, als apart onderdeel binnen het gemeentefonds. Het sociaal deelfonds wordt als één geheel gepresenteerd maar daarbinnen is zichtbaar welk budget de gemeente krijgt voor zorg, jeugd of werk. Het sociaal deelfonds geeft gemeenten de mogelijkheid de budgetten breed in te zetten en op een breed terrein integraal beleid te voeren.

De Participatiewet voegt de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) samen.

Binnen de financiering van de Participatiewet wordt onderscheid gemaakt tussen het inkomensdeel WWB en het gebundeld re-integratiebudget. Het inkomensdeel WWB is bedoeld om de bijstandsuitkering te betalen en het gebundeld re-integratiebudget is bedoeld om mensen te bemiddelen naar werk.

Vanaf 2015 wordt het nieuwe gebundelde re-integratiebudget opgenomen binnen het sociaal deelfonds. Het huidige Participatiebudget wordt nog verstrekt via een specifieke uitkering. Het kabinet heeft ervoor gekozen om de middelen voor inkomensvoorzieningen WWB niet toe te voegen aan het sociaal deelfonds. De Bijstandsverstrekking verschilt dermate van de op participatie gerichte taken Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, dat samenvoeging geen mogelijkheden biedt tot doelmatigheidswinst.

Gebundeld re-integratiebudget gemeenten

Aan het re-integratiebudget voegt de regering middelen toe in verband met het afsluiten van de Wajong voor mensen met arbeidsvermogen, de begeleiding van mensen die niet meer de Wsw kunnen instromen en voor het zittend bestand Wsw. Deze middelen worden gebundeld aan de gemeenten beschikbaar gesteld en worden dus onderdeel van het hiervoor genoemde sociaal deelfonds.

Onderstaande tabel zoals is opgenomen in het wetsvoorstel maakt inzichtelijk hoe het gemeentelijk gebundelde re-integratiebudget technisch is opgebouwd na verwerking van de maatregelen uit het sociaal akkoord. Een belangrijk onderdeel is het macrobudget voor het zittend bestand Wsw (zie 1). Daarbij is rekening gehouden met de uitgestelde en gespreide efficiencykorting en met de afsluiting van de toegang tot de Wsw per 2015. Daarnaast bevat het een post re-integratiemiddelen voor de bestaande en de nieuwe doelgroepen (zie 2). Voor re-integratie is een bedrag beschikbaar dat geleidelijk toeneemt van € 668 miljoen in 2015 tot € 1.202 miljoen structureel wegens de groeiende doelgroep. Gemeenten hebben binnen het gebundelde re-integratiebudget beleidsvrijheid voor de inzet van deze middelen.

Gebundeld re-integratiebudget		2014	2015	2016	2017	2018	struct.
1.	Macro budget WSW "oude stijl"	2360	2.256	2.084	1.915	1.759	0
a.	WSW budget begroting 2013	2360	2.360	2.360	2.360	2.360	2.360
b.	Bruto opbrengst geen nieuwe instroom		-64	-186	-305	-411	-2.360
c.	Efficiencykorting		-40	-90	-140	-190	0
2.	Re-integratiemiddelen	689	668	693	707	741	1.202
a.	wv Participatiebudget "oude stijl"	689	638	598	560	548	548
b.	wv Begeleiding nieuwe doelgroep regulier		5	17	31	43	243
c.	wv Begeleiding nieuwe doelgroep beschermt		7	23	37	49	260
d.	wv Overheveling re-integratie Wajong		15	45	60	75	111
e.	wv Overheveling no-risk polis		3	10	19	26	40
Totaal (1+2)		3049	2.924	2.777	2.622	2.500	1.202

Het macro budget Wsw "oude stijl" (1) laat de omvang van het resterende macrobudget zittend bestand Wsw zien na verwerking van de maatregel 'geen nieuwe instroom Wsw' (b) en de gespreide efficiencykorting op de Wsw (c). Deze Wsw-middelen worden toegevoegd aan het gebundelde re-integratiebudget.

De post re-integratiemiddelen (2) is opgebouwd uit vijf onderdelen (a tot en met e). Component 'a' betreft het al bestaande Participatiebudget. Daarbij is rekening gehouden met de doorwerking van de doelmatigheidskorting uit het regeerakkoord op het gemeentelijk re-integratiebudget. Componenten 'b' en 'c' betreffen meerjarige middelen voor begeleiding en werkplekondersteuning voor mensen die niet meer in de Wsw terecht komen.

Component 'd' is nog geënt op het inmiddels vervallen voorstel dat mensen uit de Wajong met gedeeltelijke arbeidscapaciteit na de herbeoordeling vanaf 1 januari onder de Participatiewet zouden vallen. In deze cijfers betreffen daarom zowel de meerjarige re-integratiemiddelen voor de nieuwe instroom van mensen die vanaf 1 januari 2015 niet meer in de Wajong terecht komen als de middelen voor de mensen die na herindeling van de Wajong onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid zouden komen te vallen. Zoals eerder beschreven gaat echter alleen de nieuwe instroom van -voorheen- Wajongers naar de gemeenten. Component 'd' behoeft zodoende aanpassing in de meicirculaire zoals die door het ministerie zal worden opgesteld. Voor de nieuwe instroom van -voorheen- Wajongers hevelt de regering vanaf 2015 (budgettair neutraal) middelen over vanuit het re-integratiebudget Wajong van de UWV.

Component 'e' betreft middelen voor de no riskpolis. Met de Participatiewet kunnen gemeenten zelf bepalen voor welke mensen uit hun doelgroep zij de no riskpolis inzetten. Daarbij hoort dat zij voor deze middelen ook financieel verantwoordelijk worden. De regering hevelt vanaf 2015 (budgettair neutraal) middelen over vanuit de Ziektewet naar het gemeentelijk budget die oplopen tot 40 miljoen structureel.

De verdeelsystematiek van het gebundeld re-integratiebudget en daarmee de hoogte die met ingang van 1 januari 2015 worden overgeheveld naar de gemeenten zijn nog niet bekend. In de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds zal er meer informatie komen. In de begroting 2015 zullen de budgetten worden uitgewerkt.

Uitvoeringskosten

De gemeentelijke doelgroep neemt toe als gevolg van de hervorming van de Wajong. De toegang tot de Wajong wordt beperkt omdat mensen met arbeidsvermogen vanaf 2015 onder de Participatiewet gaan vallen. Deze mensen zouden bij ongewijzigd beleid onder de (financiële) verantwoordelijkheid van UWV komen

Het kabinet voegt voor uitvoeringskosten voor de nieuwe doelgroepen extra middelen toe aan het gemeentefonds. Het gaat hierbij om € 7 miljoen in 2015 oplopend tot € 110 miljoen in 2018 (zie onderstaande tabel). De € 110 miljoen in 2018 is gebaseerd op een volumetoename van 79.000 mensen en € 1.400 per persoon. De doelgroep zal door de maatregelen van de Participatiewet ook na 2018 geleidelijk verder toenemen. Voor de periode na 2018 geldt dat de omvang mede in het licht van de geleidelijke toename van de doelgroep van de Participatiewet integraal zal worden gezien binnen

de dan geldende financieringssystematiek. De hoogte van de uitvoeringskosten is gekoppeld aan de aantallen van de instroom van de nieuwe doelgroepen

Uitvoeringskosten Participatiewet	2015	2016	2017	2018
extra middelen via gemeentefonds	7	41	77	110

6. Implementatie en uitvoering door de IASZ

Proces en tijdpad tot invoering 1 januari 2015

De participatiewet zal op 1 januari 2015 van kracht worden. De vaststelling van deze startnotitie door de raden van de IASZ-gemeenten is het begin van het traject. Op dit moment ligt er een wetsvoorstel waarop wij ons hebben gebaseerd. Het voorstel is al vastgesteld door de Tweede Kamer en ligt nu bij de Eerste Kamer. Niet alles is nog duidelijk. De wijze waarop de extra banen worden verdeeld, hoe de medische keuringen gaan plaatsvinden t.b.v. de loonkostensubsidie, de tegenprestatie, de inrichting van het werkbedrijf en andere zaken moeten nog nader worden uitgewerkt. Het brede beleidsplan Sociaal Domein wordt naar verwachting september 2014 aan de raden voorgelegd. Verder gaan wij er vanuit dat wij in november verordeningen kunnen voorleggen aan de raden. Wij hebben de resterende maanden van 2014 nodig voor de implementatie.

Implementatie en uitvoering door de IASZ

De verdere uitwerking zal zich richten op meerdere hoofdthema's. Bovenstaand is al een belangrijk punt genoemd, namelijk de uitwerking van de Participatiewet in beleid en verordeningen. Het beleid moet vervolgens 'gestalte' krijgen in onze uitvoeringsprocessen en bedrijfsvoering. Hieronder zal hier nader op in worden gegaan.

Te wijzigen of nieuwe verordeningen en/of beleidsregels

Voor de implementatie en uitvoering van de Participatiewet hebben wij voor de IASZ de volgende inventarisatie gemaakt:

- Opbouw voorziening Beschut werken en vastleggen in Verordening Beschut Werken;
- Doelgroep loonkostensubsidie en loonwaarde bepalen en vastleggen in Verordening Loonkostensubsidie;
- In samenwerking met Werkbedrijf criteria loonkostensubsidie en loonwaardebepaling bepalen en vastleggen in verordening;
- Ontwikkeling overige instrumenten zoals begeleiding op de werkvloer en vastleggen in verordening;
- Samen met de gemeenten in onze arbeidsmarktregio regionaal arbeidsmarktbeleid ontwikkelen;
- Werkgeversservicepunt: samen met gemeenten in onze regio een gecoördineerde dienstverlening voor werkgevers en ondernemers opzetten;
- Samen met de gemeenten Haarlem en Zandvoort en het UWV wordt er gewerkt aan een beleidsnota die betrekking heeft op de inrichting van het Werkplein en het Werkgeversservicepunt;
- In samenwerking met de andere twee projectleiders voor de projecten de nieuwe WMO 2015 en de Jeugdwet, worden de drie decentralisaties verder uitgewerkt in het beleidsplan sociaal domein;
- Plan van aanpak ontvlechting Paswerk: samen met de aan de GR deelnemende gemeenten uitwerking geven aan het DB-besluit van Paswerk om de re-integratie en dagbestedingsactiviteiten van Paswerk te ontvlechten uit de gemeenschappelijke regeling van de sociale werkvoorziening;
- Voorwaarden en afspraken met Paswerk over inkoop re-integratie en beschut werken;
- Afspraken maken met partners in de regio over medische en arbeidskundige beoordelingen van de doelgroepen die onder de Participatiewet vallen;
- Afspraken maken over garantiebannen in de drie IASZ-gemeenten;
- Aanpassing maatregelenverordening;
- Verordening individuele inkomenstoelage uitwerken;
- Verordening Tegenprestatie uitwerken;
- De Verordening maatschappelijke participatie moet worden aangepast omdat collectieve regelingen niet meer zijn toegestaan, met uitzondering van de collectieve aanvullende zorgverzekering en de stadspas. Deze verordening vervalt van rechtswege per 01-01-2015.

Informatie en communicatie

Alle bovenstaande veranderingen moeten worden gecommuniceerd met de burgers en andere betrokken partijen. De communicatie via lokale kranten, website en nieuwsbrieven zal prioriteit moeten krijgen.

Cliëntenparticipatie

De IASZ-gemeenten moet er op toezien dat voor de uitvoering van de Participatiewet, de cliëntenparticipatie goed is georganiseerd. De cliëntenraad wordt betrokken bij het te maken beleid in verband met de invoering van de Participatiewet.

Uitvoering: werkprocessen en beheersprocessen

De organisatie van de IASZ moet geschikt gemaakt worden voor de nieuwe taken. Alle processen die te maken hebben met het werkbedrijf, de grotere doelgroep, de loonkostensubsidie, de invulling van de 125.000 banen voor arbeidsgehandicapten, de invulling van de 30.000 beschutte werkplekken, de Tegenprestatie en overige wetswijzigingen moeten opnieuw worden ingebed. Dit betekent aanpassing van de werk- en beheersprocessen, de ICT, beschikkingen, rapporten etc. Het geautomatiseerd systeem moet geschikt worden gemaakt voor de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd. Het systeem moet ook de gewenste sturings- en verantwoordingsinformatie kunnen leveren.

Medewerkers IASZ

De participatiewet gaat veel betekenen voor de medewerkers. Denk hierbij aan:

- Strenger handhaven, lik- op stukbeleid met aanzienlijk zwaardere sancties
- Armoedebelief uitvoeren
- De omgang met mensen met een veel lager IQ of ernstige psychische problematiek
- Juridische kennis rond de wetswijzigingen WWB/Participatiewet en ook de juridische kennis bij voorliggende voorzieningen
- Praktische kennis van al deze wijzigingen in de ICT en werkprocessen, rapporten en beschikkingen
- Maatwerk bij bemiddeling naar werk voor diverse doelgroepen

In dit verband is een goede scholing en begeleiding van de IASZ medewerkers noodzakelijk. Daarnaast moet de formatie van de IASZ passend zijn voor de taken die moeten worden uitgevoerd.

Begrippen- en afkortingenlijst

Participatiewet

De participatiewet treedt met ingang van 1 januari 2015 in werking en is een samenvoeging van de WWB, Wsw en een deel van de Wajong (de nieuwe instroom na 1 januari 2015).

Wajong

De Wajong is een uitkering voor mensen die vanaf een jonge leeftijd een ziekte of handicap hebben waardoor ze duurzaam (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn bevonden. Vanaf 1 januari 2015 wordt de Wajong afgesloten van nieuwe instroom. Met ingang van 2015 wordt de Wajong alleen nog verstrekt aan mensen die voor 1 januari 2015 al een Wajong uitkering ontvingen. Het zittende bestand Wajongers wordt de komende jaren herkeurd, maar alle Wajongers blijven klant bij het UWV. Vanaf 1 januari 2015 valt de nieuwe instroom van mensen met een arbeidsbeperking onder de Participatiewet. Dit betekent dat zij bij de gemeenten terecht kunnen voor ondersteuning bij de bemiddeling naar werk en voor een uitkering.

Afsluiten Sociale Werkvoorziening

De Wet sociale werkvoorziening (Wsw) maakt het mogelijk dat mensen met een arbeidsbeperking die (begeleid) willen werken, dat kunnen doen in een zo normaal mogelijke arbeidsomgeving. Mensen die ook met behulp van het Wsw-budget via detachering of begeleid werken geen werkplek vinden, kunnen op een meer beschutte werkplek binnen het sociaal werkvoorzieningsbedrijf (SW-bedrijf) aan de slag. Vanaf 1 januari 2015 wordt de Wet op de sociale werkvoorziening afgesloten van nieuwe instroom. Wsw-werknemers met een dienstbetrekking houden hun wettelijke rechten en plichten. Gedurende de komende decennia neemt het bestand van Wsw-werknemers door natuurlijk verloop geleidelijk af.

Beschut werken

Tegelijkertijd met het afsluiten van de sociale werkvoorziening, wordt begonnen met de opbouw van een nieuwe voorziening Beschut werken. Beschut werken is bedoeld voor mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke en/of psychische beperkingen een zodanige mate van begeleiding en aanpassing van de werkplek nodig hebben, dat dit van een reguliere werkgever niet kan worden verwacht. Per arbeidsmarktregio moet worden bekeken hoe Beschut werken het beste kan worden vormgegeven. Op termijn zijn er financiële middelen voor 30.000 Beschut werken plekken beschikbaar.

Garantiebanen: afspraak over extra banen

Werkgevers en werknemers hebben zich verbonden aan de doelstelling om extra banen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. Het gaat uiteindelijk om 100.000 extra banen (oplopend tot 2026). De overheidswerkgevers zorgen tot 2024 nog eens voor 25.000 extra banen. De afspraken over extra banen staan los van de 30.000 beschutte werkplek-plaatsen die in de komende jaren worden gecreëerd en staan ook los van de arbeidsplaatsen waar nu al Wajongers werken.

Quotumwet

Als werkgevers de afgesproken banen onvoldoende realiseren dan treedt er een wettelijk quotum in werking. Dit betekent dat op termijn elke werkgever met 25 of meer werknemers een formele verplichting krijgt om arbeidsplaatsen aan te bieden aan mensen met een beperking. Als dit niet lukt, moet de werkgever een boete betalen. Om te bepalen of er voldoende banen beschikbaar komen, wordt dit regelmatig gemonitord. De eerste meting is in 2015. Het quotum wordt geregeld in een aparte quotumwet.

Loonkostensubsidie

Om het voor werkgevers aantrekkelijk te maken om iemand met een arbeidsbeperking in dienst te nemen, krijgt de gemeente de mogelijkheid om loonkostensubsidie te verstrekken. De loonkostensubsidie wordt verstrekt aan de werkgever en kan, waar nodig, structureel worden ingezet.

Loonwaarde

De hoogte van de loonkostensubsidie hangt af van de loonwaarde van de werknemer. De loonwaarde moet op de werkplek worden vastgesteld op basis van een transparante en betrouwbare methode. Het

is van belang dat de loonwaarde objectief wordt vastgesteld. De loonkostensubsidie is het verschil tussen het wettelijk minimumloon en de loonwaarde. De subsidie is maximaal 70% van het wettelijk minimumloon.

35 arbeidsmarktregio's: arbeidsmarktregio Haarlem

Er zijn 35 arbeidsmarktregio's van waaruit gemeenten en het UWV de dienstverlening voor werkgevers en werkzoekenden gaan vormgeven. De arbeidsmarkt regio Haarlem bestaat uit: Haarlem, Zandvoort, Heemstede, Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Beverwijk, Velsen, Uitgeest en Heemskerk. In iedere arbeidsmarktregio is een Werkplein en een Werkbedrijf.

Werkbedrijf

In de Participatiewet is bepaald dat in iedere arbeidsmarktregio een Werkbedrijf wordt ingericht. Gemeenten hebben de leiding over deze werkbedrijven. Werkgevers- en werknemersorganisaties gaan deelnemen aan het bestuur. De Werkbedrijven gaan een belangrijke rol spelen bij het plaatsen van mensen op de extra banen uit de garantiebanenafpraak. Bovendien gaan de gemeenten de Werkbedrijven betrekken bij het organiseren van Beschut werk. De Werkbedrijven gaan dus als het ware de schakel vormen tussen werkgevers en mensen met een arbeidsbeperking.

Werkplein

De werkpleinen vormen de schakel tussen werkzoekenden (Werkloosheidswet, Participatiewet, Wajong) en de werkgevers.

AFKORTINGEN

RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt schooluitval
WW	Werkloosheidswet
SUWI	Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
SW	Sociale Werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand
WML	Wet minimumloon
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning